

Teelt beschermen tegen

Adri van Kester kan de lichtgevoelige Scindapsus met twee schermen tegelijk afschermen.

De potplanten die Emiel Barendse en Adri van Kester telen zijn gevoelig voor zonlicht. Bij de bouw van het bedrijf lieten de potplantentelers daarom twee scherminstallaties installeren met drie doeken. Met de combinatie van de schermdoeken kunnen de telers in elke situatie uit de voeten: ze gebruiken de schermen om energie te besparen en om een deel van het zonlicht weg te kunnen nemen.

TEKST EN BEELD: Hugo van den Berkmortel

Niet krijten

Het potplantenbedrijf BK Plant, de B staat voor Barendse en de K voor Kester, aan de Harteveldlaan in Honselersdijk werd in 2002 opgeleverd. De zwagers Emiel Barendse en Adri van Kester, die tot dan toe beide in maatschap met hun vader teelden, besloten de handen ineen te slaan omdat dit meer perspectief bood dan los van elkaar doorgaan op de ouderlijke bedrijven.

Bij de bouw van het 22.000 m² grote bedrijf besloten ze om drie schermdoeken te gaan gebruiken. Er werden twee scherminstallaties boven het gewas aangelegd, één aan de bovenzijde en één aan de onderzijde van de tralieligger. Het bovenste doek is een LS17, een doek met aluminiumstrips dat voornamelijk wordt gebruikt om warmte vast te houden, maar bij veel straling wordt gesloten om zon weg te schermen. Op

de onderste scherminstallatie zijn twee schermdoeken aangesloten: een LS10 ultraplus en een LS15. Er kan maar één van de twee schermen helemaal gesloten worden. Met het programma 'variabel schermen' kunnen de doeken, die naar elkaar toelopen wel allebei gedeeltelijk worden gesloten. De LS10 ultraplus is een doorzichtig doek dat zowel 's nachts als overdag wordt gesloten voor energiebesparing, de LS15 heeft

licht en energieverlies

net als de LS17 aluminiumstrips, alleen zitten deze wat minder dicht op elkaar.

Toch moeten 'spetteren'

"We telen Scindapsus en dat is een plant die gevoelig is voor veel zon", vertelt Van Kester bij een rondgang over het bedrijf. "Samen met zijn vader teelden Emiel ook al Scindapsus met daarboven een LS17 en LS10 doek en dan moesten ze in maart al het kasdek krijten om brandvlekken op de planten te voorkomen. Het nadeel van krijten is dat het gasverbruik hoger is en we ook het licht kwijt zijn op dagen dat de zon helemaal niet fel is en je juist al het licht kan gebruiken. Daarom kozen wij voor een derde scherm in de hoop dat we niet meer zouden hoeven krijten", vertelt Van Kester. "Op zomerse dagen kunnen we dan de twee 'aluminiumschermen' sluiten om de zon weg te houden. Terwijl we op dagen met minder licht het doorzichtige doek gebruiken om warmte vast te houden zonder licht mis te lopen."

"Helaas hebben we uiteindelijk toch het kasdek dun moeten krijten, in mei is het gespetterd. Met de schermen gesloten konden we de felle zonnestralen wel tegenhouden, maar de warmte kwam wel door het glas. Tussen het dak en het bovenste scherm onstond zoveel warmteontwikkeling dat we de ramen zo ver moesten openen dat we de luchtvochtigheid kwijtraakten", licht Van Kester toe. Dat ze het uiteindelijk niet hebben gered om het hele jaar niet te krijten, doet voor Van Kester echter weinig af aan de functionaliteit van het systeem met drie schermen.

Met gesloten scherm 35% energiebesparing

Van Kester: "Op het moment dat de schermen gesloten zijn besparen we 30 à 35% energie en met onze etmaaltemperatuur van 22°C zijn de schermen vaak gesloten. Daarnaast hebben we nu de keuze uit drie schermen. We kunnen op donkere voor- en najaarsdagen de warmte vasthouden, terwijl er door het LS10 scherm voldoende licht bij het gewas komt. Op dagen met heel felle

Naast de vrij bekende Scindapsus, zowel als hangplant als mosstok, telen Barendse en Van Kester ook Zamio Culcas en in de zomer Curcuma. Deze soorten zijn veel minder lichtgevoelig. De laatste, die ook wel Aziatische of Chinese tulp wordt genoemd, importeert BK Plant zelf uit Thailand. "Een prachtige bloem", adverteert Van Kester. "In tegenstelling tot de Hollandse tulp geeft een Curcuma namelijk continue nieuwe bloemen. De consument heeft er zo lang plezier van."

"Dat is ook een tic van een potplantenteler", weet Van Kester, die van huis uit tomatenteler is. "Je bent altijd op zoek naar die ene soort, iets nieuws om je mee te onderscheiden. Het liefste natuurlijk een teelt die makkelijk is en veel opbrengt. Al hebben we die nog niet gevonden. Zamio Culcas is zelfs een behoorlijk lastige teelt. De teelt duurt ook lang. De kleinste exemplaren gaan na acht maanden naar de veiling, de grootste staan hier anderhalf jaar."

straling kunnen we de twee zwaardere doeken sluiten en blijven de planten beschermd. Je ziet dat veel nieuwe bedrijven met lichtgevoelige teelten, zoals anthurium en phalaenopsis, kiezen voor drie schermen."

Om de werking van de scherminstallatie te demonstreren sluit Van Kester op de grauwe voorjaarsdag de schermen gedeeltelijk voor de foto. Normaal gesproken houdt de Westlander de schermen overdag nu nog geopend om zoveel mogelijk licht te krijgen. "De installatie is zo ingesteld dat bij een buitentemperatuur van 12°C, dat is 10 graden onder de etmaaltemperatuur, het LS10 doek automatisch dicht gaat. Wordt het buiten 's nachts 4°C of kouder dan gaat het tweede scherm, het LS17 doek, ook dicht", licht hij toe. "Het doek gaat meestal niet in een keer dicht, de klimaatcomputer is zo ingesteld dat in een beweging 75% wordt gesloten en de overige 25% gaat stapsgewijs. Dit doen we omdat anders de temperatuur in de kas 2 à 3 graden oploopt omdat de monorailverwarming nog warm is. Alleen als het verschil tussen binnen en buiten klein is, kan het scherm snel open en dicht", verklaart de teler.

Twee schermen op één installatie

De telers rekenen erop dat de scherm-doeken 9 à 10 jaar meegaan. De installatie zal minstens twee keer die tijd moeten meegaan. De beide installaties

exclusief de schermdoeken kosten de teler omgerekend naar het teeltoppervlak 8,60 euro per vierkante meter. De doeken kosten bij elkaar zo'n 5 euro per vierkante meter.

"Uit kostenbesparing hebben we besloten om het derde doek over dezelfde atlasdraden als het tweede doek te laten lopen. Met het programma 'variabel schermen' kunnen we wel beide schermen, omdat deze naar elkaar toe-lopen, gedeeltelijk sluiten. Er zijn wel verschillende bedrijven die kiezen voor drie schermen boven elkaar. Uit kostenbesparing en omdat daarvoor dan ook een zwaardere kasconstructie met triospant nodig zou zijn, hebben we besloten dat niet te doen", verklaart Van Kester. "Tenslotte zal er niet snel een situatie zijn waarin we alledrie de schermen tegelijkertijd nodig hebben."

Samenvatting

De potplantentelers Adrie van Kester en Emiel Barendse hoopten met de investering in een installatie met drie schermen het krijten achterwege te kunnen laten. Alhoewel dit niet is gelukt, is het tweetal blij dat het kan beschikken over verschillende combinaties van schermen waarmee ze zowel energie kunnen besparen als het gewas tegen teveel instraling kunnen beschermen.